

Sygn. akt VI Ka 248/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Klara Łukaszewska

Protokolant Anna Potaczek

przy udziale starszego inspektora pracy – specjalisty D. K.

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2014 r.

sprawy **B. P.**

obwinionego z art. 282 § 2 Kodeksu pracy

z powodu apelacji, wniesionej przez obrońcę obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze VIII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w Kamiennej Górze

z dnia 10 lutego 2014 r. sygn. akt VIII W 390/13

uchyla zaskarżony wyrok wobec obwinionego B. P. i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Jeleniej Górze VIII Zamiejscowemu Wydziałowi Karnemu z siedzibą w Kamiennej Górze do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 248/14

UZASADNIENIE

B. P. obwiniony został o to, że jako pracodawca, prowadząc działalność pod nazwą (...) w K., do dnia 11 października 2013 r., w L., z uwagi na podejmowane działania procesowe, a następnie kierując się stanowiskiem pełnomocnika procesowego, nie wykonał prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 stycznia 2013 r., w sprawie z powództwa A. C. przeciwko B. P. prowadzącemu działalność pod nazwą (...), o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie (sygn. akt IV P 294/12), poprzez niedopuszczenie A. C. do pracy u pozwanego na poprzednich warunkach, pomimo zgłoszenia przez niego gotowości podjęcia pracy w dniu 28 lutego 2013 r. skutkiem czego było niepodjęcie pracy przez A. C. i niezyskanie zasądzonej na jego rzecz kwoty 2746,70 zł (słownie: dwa tysiące siedemset czterdzieści sześć, 70/100), wypłatę której sąd uzależnił od podjęcia pracy przez A. C. u pozwanego, tj. o wykroczenie z art. 282 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze VIII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Kamiennej Górze wyrokiem z dnia 10 lutego 2014 r. w sprawie o sygn. VIII W 370/13:

1. B. P. uznał za winnego tego, że jako pracodawca, prowadząc działalność gospodarczą (...) w K., od dnia 28 lutego 2013 roku do dnia 11 października 2013 roku, wbrew obowiązkowi nie wykonał prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 stycznia 2013 r. sygn. akt IV P 294/12 i nie przywrócił A. C. do pracy na poprzednich warunkach, pomimo zgłoszenia przez A. C. gotowości podjęcia pracy w dniu 28 lutego 2013 r. skutkiem czego było niepodjęcie pracy przez A. C. i niezyskanie zasądzonej na jego rzecz kwoty 2746,70 zł (słownie: dwa tysiące siedemset czterdzieści sześć, 70/100), wypłatę której sąd uzależnił od podjęcia pracy

przez A. C. u B. P., to jest popełnienia czynu stanowiącego wykroczenie z art. 282 § 2 Kodeksu pracy i za to na podstawie art. 282 § 2 Kodeksu pracy wymierzył B. P. karę grzywny w kwocie 3000 (trzech tysięcy) złotych,

2. na podstawie art. 118 § 1 k.p.w. w zw. z § 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10.10.2001 r., w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania (...) w sprawach o wykroczenia oraz art. 3 ust. 1 w zw. z art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych zasądza od B. P. na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania w kwocie 100 zł i wymierzył mu opłatę w kwocie 300 zł.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca obwinionego, który zarzucił:

na zasadzie art. 109 § 2 k.p.w w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k obrazę przepisów postępowania mogącą mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to: - art. 8 k.p.w w zw. z art. 4 k.p.k. i art. 7 k.p.k oraz art. 34 k.p.w, poprzez dowolną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i nieuwzględnienie szeregu istotnych okoliczności sprawy ujawnionych w toku rozprawy oraz poczynienie ustaleń faktycznych w sprawie, w oparciu o szereg domniemań co do zaistnienia określonych faktów lub zdarzeń i zaniechanie przeprowadzenia postępowania dowodowego na przyjęte dowolnie okoliczności, a to w szczególności poprzez:

1. domniemanie, że B. P. zapoznał się z treścią pism procesowych swojego pełnomocnika, w szczególności pisma z dnia 28.03.2013r., przy zaniechaniu przeprowadzenia postępowania dowodowego na tą okoliczność, jak i postępowania dowodowego odnośnie przyczyn złożenia przez pełnomocnika wniosku określonej treści,

2. nie uwzględnienie, że dotychczas nie zapadło rozstrzygnięcie w przedmiocie wniesionego przez B. P. zażalenia na postanowienie Sądu Pracy z dnia 13.03.2013 r. o odrzuceniu wniesionej apelacji, wobec czego na chwilę obecną brak rozstrzygnięcia w przedmiocie wniesionego pierwotnie środka zaskarżenia, powodujące przedwczesność twierdzenia, że nie wykonał on wyroku sądu w okresie od 28.02.2013r do 11.10.2013r. skoro na chwilę obecną brak podstaw do twierdzenia, że orzeczenie się uprawomocniło, a co najwyżej w razie oddalenia wniesionego zażalenia będzie dopiero możliwa ocena czy do uprawomocnienia się orzeczenia doszło i w jakiej dacie.

3. nie uwzględnienie, że Sąd Pracy nie odniósł się w ogóle do treści wniosku o wstrzymanie wykonania wyroku zawartego w piśmie pełnomocnika z dnia 28.03.2013r

4. nie uwzględnienie, że w orzecznictwie i doktrynie występują na kanwie art. 363 k.p.c. co najmniej trzy poglądy prawne na temat daty uprawomocnienia się orzeczenia w razie uchybienia terminu do wniesienia środka zaskarżenia, pierwszy przewidujący, że do uprawomocnienia się orzeczenia dochodzi z momentem upływu terminu do wniesienia środka zaskarżenia, drugi, że do uprawomocnienia się orzeczenia dochodzi z momentem prawomocnego rozstrzygnięcia w przedmiocie środka zaskarżenia wniesionego wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu, trzeci, że do uprawomocnienia się orzeczenia dochodzi z momentem uprawomocnienia się postanowienia o odrzuceniu środka zaskarżenia,

5. nie uwzględnienie, że w dniu 28.02.2013r, obwiniony nie miał wiedzy o tym, że pełnomocnik uchybił terminowi wniesienia apelacji,

6. przyjęcie, że jedynie "omyłkowo" stwierdzono prawomocności wyroku Sądu Pracy z dnia 10.01.2013r. na dzień 23.08.2013r. w sytuacji, gdy treść wniosku o

stwierdzenie prawomocności orzeczenia z tą datą, nie pozostawiała żadnej wątpliwości co do zakresu i podstaw faktycznych i prawnych żądania, zatem stwierdzenie prawomocności orzeczenia z tą datą, nie może być uznane za skutek omyłki, a co najwyżej niedopuszczalnej zmiany po wydaniu orzeczenia w tym przedmiocie, stanowiska sędziego co do wykładni przepisów określających moment prawomocności orzeczenia,

7. nieuwzględnienie, że A. C. nie wystąpił o nadanie klauzuli wykonalności orzeczeniu tuż po dniu 28.02.2013r., a uczynił to dopiero po dniu 23.08.2013r. i że klauzula wykonalności została nadana w dniu 27.08.2013r. zatem nie mogło być tak, aby data nadania klauzuli mogła wpłynąć na ocenę żądania wniosku pełnomocnika o stwierdzenie prawomocności orzeczenia,

8. nie uwzględnienie, że wniosek o przywrócenie terminu został oddalony, natomiast nie miało miejsca jego odrzucenie, w konsekwencji do dnia otrzymania przez pełnomocnika postanowienia sądu o odrzuceniu apelacji ani pełnomocnik ani B. P. nie miał świadomości tego, że pełnomocnik uchybił terminowi do wniesienia apelacji,

9. nie uwzględnienie, że postanowienie Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 23.08.2013r. o oddaleniu zażalenia na odmową przywrócenia terminu zostało wydane na posiedzeniu niejawnym i że w związku z tym, termin do stawiennictwa w zakładzie pracy w celu podjęcia pracy biegł dla pracownika z momentem otrzymania przez niego wiedzy o tym rozstrzygnięciu jako prowadzącym do uprawomocnienia się wyroku z dnia 10.01.2013r., a które to rozstrzygnięcie pracownik otrzymał w dniu 30.08.2013r. zatem winien on był stawić się w zakładzie pracy do dnia 06.09.2013r.,

10. nieuwzględnienie, że pracownik poza zgłoszeniem w dniu 28.02.2013r. gotowości do podjęcia pracy, nie pozostawał w gotowości do jej świadczenia na rzecz pracodawcy, a w szczególności nie poinformował pracodawcy, że do jego dyspozycji pozostaje.

Nadto zarzucił naruszenie prawa materialnego a to:

1. art. 363 kp.c. poprzez przyjęcie, że wyrok Sądu Pracy z dnia 10.01.2013r. uprawomocnił się w dniu 22.02.2013r. w sytuacji, gdy o momencie prawomocności orzeczenia rozstrzyga nieprzysługiwanie środka zaskarżenia w sytuacji, gdy w razie uchybienia terminu do wniesienia środka zaskarżenia, środek ten nadal przysługuje, lecz w połączeniu z wnioskiem o przywrócenie uchybionego terminu, nie zmieniając przez to swojego charakteru na środek zaskarżenia prawomocnego orzeczenia, takiego jak skarga kasacyjna czy wniosek o wznowienie postępowania, zatem o prawomocności orzeczenia decyduje data prawomocnego rozstrzygnięcia w przedmiocie środka zaskarżenia wniesionego wraz wnioskiem o przywrócenie terminu do jego złożenia,

2. naruszenie art. 282 § 2 k.p. poprzez uznanie, że użyte przez ustawodawcę sformułowanie nie wykonał podlegającego wykonaniu orzeczenia odnosi się do daty uprawomocnienia się orzeczenia, w sytuacji, gdy sformułowanie to odnosi się do powstania stanu wykonalności orzeczenia dyktowanego zapadnięciem stosownego rozstrzygnięcia, od którego ta wykonalność orzeczenia zależy, a nie ustalonego ex tunc skutku w postaci uprawomocnienia się orzeczenia,

3. naruszenie art. 282 § 2 k.p poprzez uznanie, mimo możliwości sformułowania co najmniej trzech poglądów prawnych na temat daty uprawomocnienia się orzeczenia, oraz istnienia orzeczenia stwierdzającego prawomocność wyroku z dnia 10.01.2013r. z dniem 23.08.2013r. można przyjąć, że B. P. od dnia 28.02.2013 do 11.10.2013r. nie wykonał podlegającego wykonaniu orzeczenia Sądu Pracy w sytuacji gdy, wiadomość o nieskutecznym zaskarżeniu wyroku - odrzuceniu apelacji powziął on nie wcześniej niż w dniu doręczenia przez sąd jego pełnomocnikowi postanowienia z dnia 13.03.2013r. – zatem 21.03.2013 r. - , a A. C. nie zgłosił nigdy gotowości do podjęcia pracy po dniu 28.02.2013 r., ani też nigdy nie poinformował pracodawcy o tym, że w tej gotowości pozostaje.

Mając na uwadze powyższe obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie obwinionego od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy obwinionego okazała się o tyle zasadna, że skutkowałą uchynieniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Na wstępie podkreślić należy, że Sąd Odwoławczy w pełni podziela rozważania Sądu I instancji co do daty uprawomocnienia się orzeczenia Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie sygn. akt IV P 294/12. Nie budzi bowiem żadnych wątpliwości, że wniesienie środka odwoławczego po upływie przepisane go terminu nie ma wpływu na datę uprawomocnienia się orzeczenia w tym sensie, że nie jest nią data wydania ani prawomocności postanowienia odrzucającego ten środek, lecz data pierwszego dnia po upływie terminu do jego wniesienia. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010 r. IBP 13/09 Lex nr 602180). Pogląd ten nie był obcy pełnomocnikowi obwinionego, reprezentującym go w postępowaniu cywilnym, skoro składając w dniu 28 marca 2013 r. wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji we wskazanym postępowaniu domagał się jednocześnie wstrzymania wykonania wyroku stosownie do art. 172 k.p.c. (k. 13 - 14). Dopiero w okresie późniejszym pełnomocnik B. P. rozpoczął lansowanie tezy o odmiennej dacie uprawomocnienia się orzeczenia, czego wyrazem jest między innymi pismo skierowane do obwinionego, datowane na dzień 16 września 2013 r. jak i wniosek z dnia 4 listopada 2013 r. o stwierdzenie prawomocności orzeczenia, skierowany do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze. Rację ma przy tym Sąd I instancji, że bez znaczenia dla odpowiedzialności obwinionego jest wydanie odpisu prawomocnego wyroku z błędnym oznaczeniem daty jego uprawomocnienia, skoro nastąpiło to już po dacie objętej zarzutem w niniejszym postępowaniu, tym bardziej, że następnie data ta została sprostowana w drodze zarządzenia sędziego na prawidłową. Zauważyć należy, że w niniejszym postępowaniu skarżący niezasadnie z kolei stoi na stanowisku, że wobec nie rozpoznania osobistego zażalenia pozwanego z dnia 2 kwietnia 2013 r. wyrok Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie sygn. akt IV P 294/12 w ogóle jest nieprawomocny.

Rzecz jednak w tym, że przedmiotem ustaleń Sądu I instancji winno być to, czy obwiniony B. P. swoim zachowaniem wypełnił znamiona wykroczenia z art. 282 § 2 kodeksu pracy. Odpowiedzialności karnej za wykroczenia podlega bowiem tylko ten, kto dopuszcza się czynu, który jest jednocześnie karalny, karygodny i zawiniony (art. 1 § 1 i 2 k.w.).

Sąd Rejonowy przyjął, że obwiniony działając z winy umyślnej w okresie od dnia 28 lutego 2013 r. do dnia 11 października 2013 r. wbrew obowiązkowi nie wykonał prawomocnego wyroku sądu i nie przywrócił A. C. do pracy na poprzednich warunkach, pomimo zgłoszenia przez pracownika w dniu 28 lutego 2013 r. gotowości do podjęcia pracy, w skutek czego nie uzyskał on również zasądzonej kwoty 2746,70 zł, której wypłata była uzależniona od podjęcia przez A. C. pracy. Za działaniem z winy umyślnej w ocenie Sądu meriti przemawia zaś głównie treść pisma pełnomocnika obwinionego z dnia 28 marca 2013 r.

Z żadnego dowodu jednak nie wynika, aby przed dniem 25 marca 2013 r. B. P. miał wiedzę, że apelacja jego pełnomocnika została złożona po upływie przepisane go terminu. Wskazuje na to wprost treść pisma obwinionego

złożonego w postępowaniu przed sądem pracy w dniu 2 kwietnia 2014 r. Co więcej, wydaje się, że B. P. był przekonany, że wyrok Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie sygn. akt IV P 294/12 został skutecznie zaskarżony na co wskazywałaby treść pisma z dnia 17 października 2013 r. skierowanego przez A. C. do Państwowej Inspekcji Pracy (k. 25). Budzą zatem poważne wątpliwości ustalenia Sądu I instancji, co do umyślności działania obwinionego już od dnia 28 lutego 2013 r.

Sąd Rejonowy również a priori założył, że obwiniony znał treść pism kierowanych przez swojego pełnomocnika w sprawie cywilnej, nie podejmując próby wyjaśnienia tych okoliczności poprzez odebranie chociażby wyjaśnień od obwinionego. Zauważyć przy tym należy, że w świetle wyjaśnień samego obwinionego można by rozważać przypisanie mu zamiaru umyślnego dopiero z dniem 23 sierpnia 2013 r., albowiem od tej pory nie podjął żadnych kroków w celu wykonania prawomocnego orzeczenia sądu pracy pomimo, że A. C. już z dniem 28 lutego 2013 r. na piśmie zgłosił gotowość do podjęcia pracy, gdyby nie treść pisma pełnomocnika pracodawcy z dnia 16 września 2013 r. Podkreślić jednocześnie należy, że niezrozumiałe są zarzuty apelacji skarżącego pkt. 9 i 10 na str. 3, skoro A. C. w terminie przewidzianym prawem zgłosił gotowość do podjęcia pracy, tj. w terminie siedmiu dni od daty uprawomocnienia się wyroku w sprawie sygn. akt IV P 294/12, a zatem już od dnia 28 lutego 2013 r. Skarżący natomiast z jednej strony wywodzi, że wyrok nie uprawomocnił się (str. 4 – 5 apelacji) co oznaczałoby, że pracownikowi w ogóle jeszcze nie upłynął wskazany tym orzeczeniem termin, z drugiej zaś strony prowadzi dywagacje w jakim terminie pracownik winien stawić się do pracy (str. 6 uzasadnienia).

Wykroczenie z art. 282 § 2 kp może być popełnione zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie. Zawinione działanie umyślne będzie miało miejsce wówczas, gdy osoba, na której spoczywa obowiązek wykonania orzeczenia (...), chciała wbrew niemu spowodować niewykonanie orzeczenia sądu, albo na to się godziła, naruszając ten obowiązek z innych przyczyn. Z kolei zawinione działanie nieumyślne będzie zachodziło wtedy, gdy niewykonanie orzeczenia sądu nie miało charakteru zamierzonego, ale sprawca nie zachował ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że popełnienie tego czynu przewidział albo mógł przewidzieć. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z uzasadnieniem z dnia 4 lutego 2002 r. V KKN 389/01 OSNKW 2002/5-6/46 OSP 2002/12/166 Biul. SN 2002/4/20). Jednocześnie pamiętać należy, że stosownie do art. 7 § 2 k.w. pozostawanie przez sprawcę w błędzie co do okoliczności stanowiącej znamię czynu eliminuje odpowiedzialność za wykroczenie umyślne.

W tym stanie rzeczy, skoro ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę skazania obwinionego B. P. zostały oparte na niepełnym materiale dowodowym, jak również ocena dowodów przyjętych za podstawę ustaleń faktycznych rodziła wątpliwości, to ustalenia te należało ocenić jako dowolne. Bez wyczerpania wszelkich możliwości dowodowych nie można dokonać wszechstronnej oceny dowodów, która odpowiadałaby wymogom wynikającym z art. 7 k.p.k.

W tym stanie rzeczy wobec stwierdzenia błędu w ustaleniach faktycznych, który mógł mieć wpływ na treść wyroku albowiem przypisanie odpowiedzialności karnej nastąpiło w oparciu o niepewne ustalenia faktyczne na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. w zw. z

art. 437 § 1 k.p.k. zaskarżony wyrok wobec obwinionego podlegał uchyleniu a sprawę należało przekazać Sądowi Rejonowemu w Jeleniej Górze, jako Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Sąd Okręgowy nie mógł natomiast orzec reformatoryjnie albowiem nie pozwalały na to zgromadzone dowody. Zachodziła bowiem konieczność uzupełnienia w znacznym zakresie materiału dowodowego co do istotnych okoliczności sprawy.

Nie przesądzając kierunku przyszłego rozstrzygnięcia należy wskazać, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji przeprowadzi ponownie postępowanie dowodowe w niezbędnym zakresie, pozwalającym na rozstrzygnięcie czy obwiniony dopuścił się zarzucanego mu wykroczenia, a w szczególności co do stopnia i rodzaju jego winy. Kierując się wyżej poczynionymi uwagami podejmie czynności zmierzające do uzupełnienia postępowania dowodowego w zakresie okoliczności istotnych z punktu widzenia odpowiedzialności obwinionego, przede wszystkim przez przesłuchanie B. P. (o ile nie skorzysta on z prawa do odmowy składania wyjaśnień), jak i pomocne może być przesłuchanie w charakterze świadka A. C., w tym na okoliczność czy rzeczywiście nie wyegzekwował on od pracodawcy kwoty 2746,70 zł, jak to ustalił Sąd I instancji. Dopiero po wyczerpaniu wszystkich możliwości dowodowych Sąd Rejonowy przystąpi do oceny zebranych dowodów, którą przeprowadzi wszechstronnie w granicach

określonych art. 7 k.p.k. Wówczas poczyni pogłębione i szczegółowe ustalenia faktyczne, które będą podstawą dokonania subsumcji zachowania oskarżonego pod normy prawno – karne. Przeprowadzenie postępowania w powyższy sposób pozwoli wydać prawidłowe i sprawiedliwe orzeczenie o winie bądź niewinności obwinionego.

Mając na uwadze powyższe orzeczono, jak w rozstrzygnięciu.